

Nogle perspektiver på regulering af konventionalbøder

Jon Stokholm

&

Rasmus A.K. Bogetoft

1

Tre hovedpointer

1. Det økonomiske perspektiv:
  - Mange veje kan lede til, at bod afviger fra lidt tab.
2. Mod en juridisk test:
  - Derfor er det en uheldig test, om boden afviger fra det lidt tab.
3. Passer det økonomiske perspektiv med det juridiske?
  - Vi mener: Ja.

2

Lidt om begreber:

- Realkreditor = Kreditor.
- Realdebitor = Debitor.

3

Det økonomiske perspektiv

4

Antagelse:

- Folk vil indgå aftaler, som de forventer vil give merværdi.
- Altså: Hvis jeg er bedre stillet i aftalen end uden for, vil jeg indgå aftalen.

5

Antagelse:

- Folk vil indgå aftaler, som de forventer vil give merværdi.
- Altså: Hvis jeg er bedre stillet i aftalen end uden for, vil jeg indgå aftalen.
- **FORMELT:** Rationelle parter.

6

3 måder at skabe merværdi:

- Lavere omkostninger
- Bedre incitament
- God fordeling af risici.

- Vi behandler dem én af gangen.

7

Primær pointe:

- Alle tre måder kan lede til en aftale om bod.

- Og den aftalte bod kan være større eller mindre end det lidte tab.

8

Hurtigt om omkostninger og incitament

- Omkostninger → Spare retssagsomkostninger ved at aftale en bod.
- Incitament → Ligesom bøder. Hvis du kun nogle gange bliver opdaget, skal du betale en større bøde.

9

Risikofordeling

Intro

- Lidt mere teknisk.
- Hvad er risiko?
- Bodens påvirkes af: Hvor risikovillige er folk? Hvilken type risiko er der tale om?

10

Risikofordeling

Hvad betyder risiko?

- To møntkast:
  - Rigtigt: Få 100. Forkert: Betal 100.
  - Rigtigt: Få 10. Forkert: Betal 10.

11

Risikofordeling

Hvor risikovillig er du?

- Risikoneutral: Du går kun op i den forventede værdi.
- Risikoavers: Du vil betale for at undgå de store udsving.

12

Risikofordeling

Hvor risikovillig er du?

- Har du forsikring, er du risikoavers.
- Hvert kvartal betaler du et beløb. Er uheldet ude, dækkes de store udsving.
- Typisk er større virksomheder mere risikoneutrale og mindre virksomheder er mere risikoaverse.

13

Risikofordeling

Hvem skal bære risikoen?

- Den, der er mest risikovillig.

14

Risikofordeling

Eksempel

- Bygherre er stor virksomhed (risikoneutral). Entreprenør er lille virksomhed (risikoavers).
- Bygherres værdi ved fuldført arbejde:
  - 60 kr.
- Kontraktsum
  - 50 kr.
- Usikkerhed om Entreprenørs produktionsomkostninger:
  - 40 eller 70 kr.

15

Risikofordeling

Aftale med positiv opfyldelsesinteresse	<i>Profit for bygherre</i>	<i>Profit for entreprenør</i>
<i>Lave omkostninger</i>	$60 - 50 = 10$	$50 - 40 = 10$
<i>Høje omkostninger</i>	$-50 + 60 = 10$	$50 - 60 = -10$

16

Risikofordeling

Aftale med konventionalbod	<i>Profit for bygberre</i>	<i>Profit for entreprenør</i>
<i>Lave omkostninger</i>	$60-50 = 10$	$50-40 = 10$
<i>Høje omkostninger</i>	$-50+40 = -10$	$50-40 = 10$

17

Risikofordeling

Konventionalbodens konsekvenser

- Risiko ligger hos Kreditor.
- Kontraktsummen vil være lavere (det har vi ikke vist).

18

Risikofordeling

Hvad hvis anden type risiko?

- Fx. Debitor får et bedre tilbud, som hun hellere vil takke ja til.
- Da skal boden sættes til over den positive opfyldelsesinteresse.

19

Risikofordeling

• Hovedpointer:

- Det er godt at lægge risikoen hos den, der bedst kan bære den.
- Gør vi det, kan den optimale bod være over eller under det lidte tab.
- Det afhænger af, hvor risikovillige parterne er, og hvilken type risiko, boden skal dække.
- Kontraksummen påvirkes af risikofordelingen.

20

Mod en bedre test?

21

Ud fra det økonomiske perspektiv ville en bedre test være:

- Kan den aftalte bod begrundes i rationelle overvejelser?
- Hvis ja, fastholdes.

22

Mere om testen:

- Objektiv test. Ikke relevant, om parterne faktisk er “rationelle.”
- Sekundært, om aftalen er forhandlet.

23

Er det lidte tab irrelevant?

- Nej, men mindre relevant.
- Fx
  - Kreditor er risikoavers.
  - Konkret misligholdelse ikke omfattet af boden.

24

Passer det økonomiske perspektiv med gældende ret?

25

Vi mener: Ja!

- På det overordnede plan, ret væsentlig overlap.
- Det økonomiske perspektiv kommer lidt dybere og nuancerer derfor.

26

Det viser vi bl.a. ved:

- Kravet om culpa (kan begrundes ud fra incitamentsbetragtninger).
- Om regulering, hvis dagbøder fortsætter for længe (kan begrundes ud fra incitamentsbetragtninger).
- Analyser af konkrete afgørelser (i gang med).

27

Tak!

28

Risiko for bedre tilbud

- Antag:
  - Positiv opfyldelsesinteresse: 60
  - Produktionsomkostninger: 40
  - Kontraktsum: 50
  - Muligt bedre tilbud: 70.

29

Risiko for bedre tilbud

Aftale med konventionalbod	<i>Profit for bygherre</i>	<i>Profit for entreprenør</i>
<i>Lave omkostninger</i>	$60-50 = 10$	$50-40 = 10$
<i>Høje omkostninger</i>	$-50+70 = 20$	$50-40+70-70 = 10$

30

Risiko for bedre tilbud

Aftale med positiv opfyldelsesinteresse	<i>Profit for bygherre</i>	<i>Profit for entreprenør</i>
<i>Lave omkostninger</i>	$60-50 = 10$	$50-40 = 10$
<i>Høje omkostninger</i>	$-50+60 = 10$	$50-40-60+70 = 20$